

010000, Астана қаласы, Үкімет үйі

010000, город Астана, Дом Правительства

№ _____

**Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттарына
(тізім бойынша)**

2023 жылғы 1 маусымдағы № ДС-210 хатқа

Құрметті депутаттар!

Аягөз және Маралды өзендерінің су деңгейінің төмендеуі мен ластануының себептерін анықтау жөніндегі комиссияны құруға қатысты сіздердің сауалдарыңызды қарап, мынаны хабарлаймын.

Жағдайды жан-жақты зерделеу мақсатында Экология және табиғи ресурстар министрлігі (бұдан әрі – уәкілетті орган) Су ресурстары комитеті, «Қазгидромет» РМК және аумақтық бөлімшелер қызметкерлерінен тұратын тиісті комиссия (бұдан әрі – комиссия) құрды.

Комиссия жұмысының қорытындысы бойынша мыналар анықталды.

Аягөз өзені бойынша

Көп жылдық бақылауларға сәйкес (2004 жылдан бастап) Аягөз өзенінің орташа жылдық ағыны 80,1 млн м³ құрады.

2020 жылы Аягөз өзенінің ағыны 43,8 млн м³, 2021 жылы – 38,6 млн м³ және 2022 жылы – 88,5 млн м³ құрады. Жылдық көлемдегі айырмашылық өзен ағынын қалыптастыру шарттарына байланысты, ол өзен бастау алатын Тарбағатай жотасының беткейлеріндегі қар қорының көлеміне тәуелді.

Жылына Аягөз өзенінен 1,85 млн м³ көлеміндегі су ауыл шаруашылығы дақылдарын суаруға алынады, бұл 2021 жылғы көрсеткіштерді негізге алсақ, өзен ағынының 4,8 %-ын құрайды.

Осылайша, Аягөз өзені ағынының көлеміне ең алдымен табиғи-климаттық жағдайлар әсер етеді.

Сонымен қатар, мониторинг деректері бойынша Аягөз өзенінің су сапасының жай-күйіне бірінші кезекте Аягөз қаласындағы антропогендік қызметпен байланысты өлшенген заттар құрамының артуы байқалады.

Маралды өзені бойынша

Маралды өзенінің ағынын қалыптастыру шарттары Аягөз өзеніне ұқсас. Сонымен қатар, Маралды өзенінде бақылау бекеттерінің болмауына байланысты талдау кезінде Күршім өзеніндегі ең жақын гидрологиялық бекеттің деректері ескерілді (*Маралды өзені Күршім өзеніне құяды*).

Мәселен, 2020 жылы ылғал қорының орташа көпжылдық мәндерінің 30%-ға артуына байланысты өзен ағынының жоғарылауы байқалды. Ағымдағы жылдың мамыр айында өзен ағыны өткен жылдың сәйкес көрсеткішінен асып түседі.

Жүргізілген мониторинг нәтижесі бойынша Маралды өзенінің суында ластаушы заттардың асып кетуі анықталған жоқ.

Сондай-ақ алтын өндіру фабрикасы құрылысының Маралды өзеніне әсерін зерттеу мақсатында болжамды құрылыс алаңына қайта тексеру жүргізілді (*бастапқы зерттеу 2021 жылы жүргізілген*). Аумақты зерттеу кезінде ұзындығы 40 метр болатын бұлақ табылды.

2021 жылы зауыт құрылысының аумағын жоспарлау кезінде бұл бұлақтың болмағанын айта кету керек, оның пайда болуы 2022 – 2023 жылдардағы қарлы қысқа байланысты. Осыған байланысты құрылыс салушыға жер учаскесінің конфигурациясын болжамды құрылыс орнына қарай қайта қарау ұсынылды.

Жалпы, Аягөз және Маралды өзендеріндегі су шаруашылығының ахуалы уәкілетті органның бақылауында.

Р. Скляр

**Қазақстан Республикасы Парламент Мәжілісі
депутаттарының тізімі**

1. Р.Р. Зайытов
2. Е.С. Бапи
3. Д.Т. Мұқаев
4. Н.С. Сабильянов
5. М.М. Толықбаев